

جناب آقای دکتر پورسید

معاون محترم قوانین مجلس شورای اسلامی

سلام علیکم

احتراماً نظر به اینکه جنابعالی طی نامه شماره ۷۰۹۲۹ مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۳ که در رسانه ها منتشر شده است، نظریه مشورتی شماره ۶۹۴۴/۲۰۰ مورخ ۹۰۰۰/۲۳۰/۱۶ اعلامی از سوی این معاونت را خطاب به سازمان اداری و استخدامی کشور در خصوص نحوه اجرای قانون استفساریه بند «و» ماده ۴۴ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۹/۷/۲۷ مغایر قانون اعلام نموده اید، نکات و موارد حقوقی ذیل جهت اطلاع اعلام می گردد:

۱- در پی تصویب قانون برنامه ششم توسعه و اعمال اصلاحات موضوع بند «ذ» ماده ۸۷ قانون مذکور بر ماده ۲۱ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران (پیوست ۱)، ابهامات و اختلافاتی درخصوص موضوع تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی مشمول ماده مذکور به وضعیت استخدام رسمی در دستگاه های اجرایی بوجود آمد و منجر به طرح دعاوی متعددی در شعب دیوان عدالت اداری و تعارض آرا گردید که نهایتاً هیات عمومی دیوان عدالت اداری به موجب رأی وحدت رویه شماره ۹۲ مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۷ تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی به وضعیت استخدامی رسمی در دستگاه های اجرایی را از شمول این حکم خارج دانست (پیوست ۲). خلاصه رأی وحدت رویه مورد اشاره عبارت است از اینکه ماده ۲۱ قانون مذکور هم راجع به تعیین سهمیه برای ایثارگران جهت «نیازهای استخدامی» و هم «تأمین نیروهای مورد نیاز» در دستگاه های مشمول ماده ۲ قانون بوده و باید وفق ضوابط و مجوزهای مربوط در مورد آن اقدام شود. موضوع «نیازهای استخدامی» در دستگاه های اجرایی با توجه به ماده ۴۵ قانون مدیریت خدمات کشوری شامل وضعیت استخدامی پیمانی و رسمی بوده و موضوع «تأمین نیروهای مورد نیاز» شامل کارمندان قراردادی غیر استخدامی (مانند کارمندان موضوع تبصره ماده ۳۲ و نیروهای کارگری موضوع ماده ۱۲۴ قانون مدیریت خدمات کشوری) و نیروهای شرکت های خصوصی ارائه دهنده خدمت در دستگاه های اجرایی (موضوع مواد ۱۷ و ۱۸ قانون مدیریت خدمات کشوری) می باشد. تبصره ۱ الحاقی به ماده ۲۱ قانون نیز اختصاص به ایثارگرانی دارد که از وضعیت استخدامی در دستگاه اجرایی برخوردار بوده و باید پس از سه ماه به رسمی قطعی تبدیل شوند و اساساً نیروهای شرکتی کارکنان تحت پوشش کارفرمای غیردولتی تلقی می گردند و توسط دستگاه های اجرائی استخدام یا بکارگیری نشده اند و فاقد پست سازمانی می باشند و هیچ گونه تعهد و یا مسؤولیتی در قبال این نیروها متوجه دستگاه اجرایی نمی باشد تا تبدیل وضعیت استخدامی در دستگاه اجرایی در مورد آنها موضوعیت داشته باشد، فلذا چنین امری نادیده گرفتن حکم ماده قانونی مذکور و بسیاری از اصول و مقررات حاکم بر استخدام دولتی و آرا هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است که عملاً موجبات تبعیض ناروا حتی بین ایثارگران و سوء استفاده افراد و شرکتهای خصوصی را فراهم خواهد کرد. در عین حال با توجه به اینکه ماده ۲ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران، شرکت غیر دولتی را نیز شامل می شود، شرکت های مذکور در تأمین نیرو جهت ارائه خدمت به دستگاه های اجرایی، لازم است سهمیه حداقل ۲۵ درصدی ایثارگران و سایر مفاد ماده ۲۱ قانون مذکور را در مورد آنها رعایت نمایند.

۲- در پی صدور رأی وحدت رویه مورد اشاره، بنا به طرح برخی نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی در دو مرحله اقدام به تصویب استفساریه هایی به منظور توسعه شمول بند «ذ» ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه در جهت فراهم کردن امکان تبدیل وضعیت نیروهای

شرکتی به استخدام رسمی قطعی در دستگاه های اجرایی شد (پیوست ۳ و ۴) که با ایراد شورای محترم نگهبان در هر دو مرحله به علت مغایرت مفاد آن با اصل ۷۳ قانون اساسی و اینکه چنین حکمی مستلزم قانون گذاری جدید است و نمی توان از ماده ۲۱ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگان و بند «ذ» ماده ۷۸ قانون برنامه ششم توسعه چنین تفسیری را ارائه نمود مصوبه مذکور به مجلس شورای اسلامی اعاده شد. در مرحله سوم و برابر مصوبه مورخ ۱۳۹۹/۷/۲۷ مجلس شورای اسلامی و اعمال تغییرات در عنوان و متن استفساریه های مذکور و تبدیل آن به: « قانون تفسیر بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران ، متن زیر به تصویب رسید: « موضوع استفساریه: آیا دولت موظف است افراد مشمول ماده (۲۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و اصلاحات و الحاقات بعدی آن که در زمان حاکمیت قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ به صورتی غیر از استخدام رسمی به کارگیری شده اند را براساس شرایط مندرج در بند «و» ماده (۴۴) قانون مذکور (قانون برنامه پنجم) و اصلاحات بعدی آن به صورت رسمی به استخدام درآورد؟ پاسخ: بلی» و این بار با اصلاحات صورت گرفته مراتب به تایید شورای محترم نگهبان رسید و به صورت قانون درآمد.

۳- حال با توجه به مراتب فوق و سوابق امر ، در پاسخ حقوقی به این سوال که آیا با استفساریه مذکور امکان تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی به وضعیت استخدام رسمی در دستگاه های اجرایی امکان پذیر شده یا خیر؟ و اینکه آیا رأی وحدت رویه دیوان عدالت اداری در این خصوص موضوعیت خود را از دست داده یا خیر؟ باید به نکات زیر توجه نمود: **اولاً** اجرای استفساریه مقید به مفاد و شرایط قانون اصلی آن می باشد ، همانگونه که شورای محترم نگهبان در تفسیر اصل ۷۳ قانون اساسی اعلام داشته: «مقصود از تفسیر، بیان مراد مقنن است بنابراین تزییق و توسعه قانون در مواردی که رفع ابهام قانون نیست، تفسیر، تلقی نمی شود». **ثانیاً** در فهم قانون باید به تاثیر و تاثر قوانین بر یکدیگر و تعاریف قانونی اصطلاحات بکار رفته در آن توجه نمود. در حوزه حقوق اداری و در ارتباط با موضوعات استخدامی هر عبارتی با توجه به مبانی قانونی حاکم بر آن دارای تعریف و معنی مشخصی می باشد. به موجب ماده ۷ قانون مدیریت خدمات کشوری « کارمند دستگاه اجرائی: فردی است که براساس ضوابط و مقررات مربوط، به موجب حکم و یا قرارداد مقام صلاحیتدار در یک دستگاه اجرایی به خدمت پذیرفته می شود.» همچنین به موجب ماده ۴۵ قانون مذکور « استخدام» در دستگاه های اجرائی شامل استخدام رسمی و استخدام پیمانی می باشد و سایر موارد « بکارگیری» نیرو ، استخدام محسوب نشده و در این قانون مذکور علاوه بر استخدام ۲ نوع بکارگیری نیرو مشخص و مجاز شناخته شده است که شامل بکارگیری کارمندان قراردادی موضوع تبصره ماده ۳۲ و نیروهای کارگری موضوع ماده ۱۲۴ قانون مذکور می باشد که مقید به وجود رابطه قراردادی مستقیم مقام مجاز دستگاه اجرایی با فرد مورد نظر می باشد و بکارگیری نیرو در غیر از این حالات به موجب مواد ۵۱ و ۵۲ قانون مذکور « ممنوع» و مصداق جرم « تصرف غیر قانونی در اموال عمومی» می باشد. بنابراین با توجه به اینکه استفساریه به افرادی اشاره دارد که « غیر از استخدام رسمی بکارگیری شده اند» لذا همانگونه که در نظریه مشورتی این معاونت به آن اشاره شده (پیوست ۵) شامل مستخدمین پیمانی موضوع بند (ب) ماده ۴۵ قانون مدیریت خدمات کشوری ، کارمندان قراردادی موضوع تبصره ماده ۳۲ و نیروهای کارگری موضوع ماده ۱۲۴ قانون مورد اشاره و کارکنان دارای وضعیت مشابه در سایر دستگاه های اجرایی خارج از شمول قانون مدیریت خدمات کشوری می گردد که در وضعیتی غیر رسمی با حکم یا قرارداد مقام مجاز دستگاه اجرایی بکارگیری شده اند. **ثالثاً** با توجه به مواد ۱۷ و ۱۸ قانون مدیریت خدمات کشوری منظور از « نیروی شرکتی» کارمندان بخشهای غیردولتی هستند که تمام و یا قسمتی از وظایف و تصدی امور دولتی و سایر امور قابل واگذاری در دستگاه اجرایی (در زمینه هایی از قبیل نظافت ،

تهیه غذا، نگهداری تأسیسات، ارسال و مراسلات، ایاب و ذهاب، اجرای طرح های عمرانی و ... را عهده دار بوده و کارکنان تحت پوشش کارفرمای غیردولتی تلقی می گردند و دستگاههای اجرائی هیچ گونه تعهد و یا مسؤولیتی در قبال این کارمندان ندارند. بنابراین « تأمین نیروی مورد نیاز» در دستگاه اجرایی از طریق نیروهای شرکتی اساساً منصرف از مفهوم « بکارگیری نیرو» در دستگاه اجرایی می باشد، مضافاً اینکه رأی وحدت رویه شماره ۸۴ مورخ ۱۳۹۹/۹/۱۸ هیات عمومی دیوان عدالت اداری نیز که طی آن خدمات نیروهای شرکتی را غیر قابل احتساب به عنوان خدمت غیر رسمی در دستگاه های اجرایی اعلام نمود موید این امر می باشد. **رابعاً** از آنجائیکه استفساریه مذکور مربوط به تفسیر بند «و» ماده ۴۴ قانون برنامه پنجم توسعه می باشد و در متن آن نیز مقید شده به « زمان حاکمیت قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی» و به تصریح ماده ۷۶ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران احکام مربوط به ایثارگران در قانون برنامه پنجساله پنجم در طول زمان اعتبار قانونی خود معتبر بوده، از طرفی در استفساریه فوق الذکر، تبدیل وضعیت ایثارگران مشمول، منوط به رعایت شرایط مندرج در بند «و» ماده ۴۴ قانون برنامه پنجم توسعه و اصلاحات بعدی آن شده است، لذا باید شرایط مصرحه در این قانون از جمله وجود مجوز بکارگیری تا قبل از اتمام اعتبار قانون برنامه پنجم توسعه و نیز شرایط عمومی گزینش رعایت شود. **خامساً** منظور از مشمولین ماده (۲۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران (که همان مشمولین بند «و» ماده ۴۴ قانون برنامه پنجم) هستند: « خانواده های شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و...» می باشد و نحوه و میزان و نوع سهمیه تأمین نیرو موضوعی متفاوت از مشمولین این ماده می باشد. **بنابراین** استفساریه فوق الذکر هیچگونه تاثیری بر رأی وحدت رویه شماره ۹۲ مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۷ هیات عمومی دیوان عدالت اداری نداشته و این رأی کماکان برای تمامی دستگاه های اجرایی لازم الاتباع می باشد، لیکن نکته حایز اهمیت این است که با تصویب استفساریه مذکور در حال حاضر امکان تبدیل وضعیت کارکنان غیر رسمی قراردادی و کارگری ایثارگر (که تا پیش از این چنین حکمی از قانون برنامه پنجم برداشت نمی شد) هم اکنون میسر شده است و دستورالعمل اجرایی قانون استفساریه تبدیل وضعیت ایثارگران به شماره ۳۷۹۵۹۹ مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۵ صادره از سوی سازمان اداری و استخدامی کشور موید این امر می باشد. (پیوست ۶)

۴- با توجه به توضیحات فوق الذکر، به نظر می رسد مفاد نامه صادره از سوی آن مرجع محترم در نقد نظریه مشورتی این معاونت، با موازین قانونی به خصوص در حوزه حقوق اداری و استخدامی همخوانی ندارد و چنانچه اراده نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی بر این است که نیروهایی که به واسطه شرکت های خصوصی که خدمات واگذار شده در دستگاه های اجرایی را ارائه می نمایند (موسوم به نیروهای شرکتی) تبدیل وضعیت یافته و به استخدام دستگاه های اجرایی درآیند (خواه منحصراً در مورد ایثارگران و یا در مورد تمامی نیروهای زحمتکش شرکتی)، پیشنهاد می گردد طی تصویب قانونی جدید همانند آنچه به عنوان طرح ساماندهی استخدام کارکنان دولت که در کمیسیون محترم اجتماعی در دست بررسی می باشد و با توجه به تاثیرات آن در ساختار تشکیلاتی و استخدامی نظام اداری کشور و ملاحظه تمامی ابعاد آن صورت پذیرد.

رضا فضل زرنندی

سرپرست معاونت حقوقی، پیشگیری و پژوهش

بسمه تعالی

پیوست ۱: ماده ۲۱ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱ همراه با اصلاحات بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه

پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۹۵

بند «ذ» به شرح زیر اصلاح و مقرر شده: «کلیه دستگاههای موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از نیازهای استخدامی و تأمین نیروهای مورد نیاز خود (اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی) را که وفق ضوابط و مجوزهای مربوط و جایگزینی نیروهای خروجی خود اخذ می‌نمایند به خانواده‌های شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، فرزندان و همسران آزادگان یک‌سال و بالای یک‌سال اسارت، اسرا و خواهر و برادر شاهد اختصاص دهند و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک‌سال اسارت اختصاص دهند.» و تبصره ۱ الحاقی به این ماده: «وضعیت استخدامی مشمولان این ماده حداکثر پس از سه ماه رسمی قطعی می‌گردد»

پیوست ۲: رأی وحدت رویه شماره ۹۲ مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۷ هیات عمومی دیوان عدالت اداری

«اولاً: بند (ذ) ماده ۸۷ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵، ۱۲، ۱۴ و تبصره آن در چارچوب مفاد ماده ۲۱ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱، ۱۰، ۲ قابلیت تفسیر و اجرا دارد و به موجب این ماده استخدام و تأمین نیروهای مورد نیاز در چارچوب سهمیه اختصاصی ایثارگران باید «وفق ضوابط و مجوزهای مربوط» صورت پذیرد، بنابراین به غیر از برخی معافیت‌های قانونی مصرح، سایر مقررات عمومی استخدام و به کارگیری نیرو در مورد ایثارگران نیز لازم‌الرعایه است. این امر در رأی شماره ۱۸۴۹ تا ۱۸۵۱-۱۳۹۷، ۹، ۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورد اشاره قرار گرفته و بر رعایت شرایط عمومی جهت استخدام ایثارگران در دستگاه‌های اجرایی (وجود پست سازمانی بلا تصدی، داشتن مجوز و سهمیه استخدامی، شرکت و قبولی در آزمون عمومی و رقابت در سهمیه استخدامی، رعایت مراتب شایستگی و برابری فرصت‌ها با لحاظ برخی معافیت‌ها) تأکید شده است. ثانیاً: مطابق ماده ۱۸ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶، ۷، ۸ کارمندان بخش‌های غیر دولتی که تمام و یا قسمتی از وظایف و تصدی امور دولتی و سایر امور قابل واگذاری را بر عهده دارند، کارکنان تحت پوشش کارفرمای غیر دولتی تلقی می‌گردند و دستگاه‌های اجرایی هیچ‌گونه تعهد و یا مسئولیتی در قبال این کارمندان ندارند. مضافاً اینکه تکلیف مقرر در ماده ۲۱ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مختص دستگاه‌های دولتی نبوده بلکه با توجه به عبارت عام صدر ماده مذکور (کلیه دستگاههای موضوع ماده ۲ این قانون) شامل مؤسسات و شرکتهای غیر دولتی از جمله شرکت پیمانکار و کارفرمای غیر دولتی طرف قرارداد با دستگاه اجرایی نیز می‌شود، بنابراین رعایت سهمیه استخدامی یا تبدیل وضعیت نیروهای ایثارگر شرکتهای غیر دولتی ارتباطی به دستگاههای دولتی ندارد. ثالثاً: ماده ۲۱ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران هم برای نیازهای استخدامی دستگاه‌های مشمول و هم برای تأمین نیروهای مورد نیاز آنها سهمیه اختصاص داده است و از آنجایی که دستگاههای اجرایی به موجب مواد ۱۸ و ۴۷ قانون مدیریت خدمات کشوری هیچ‌گونه تعهدات استخدامی در قبال نیروهای شرکتی ندارد و با توجه به ماده ۴۵ قانون مدیریت خدمات کشوری که وضعیت استخدامی را صرفاً شامل نیروهای پیمانی و رسمی می‌داند، بنابراین حکم تبصره ۱ بند (ذ) ماده ۸۷ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که ناظر بر ایثارگرانی که دارای وضعیت استخدامی هستند شامل نیروهای شرکتی نمی‌شود. رابعاً: الزام به استخدام رسمی ایثارگران شاغل در شرکت‌های خصوصی در دستگاههای دولتی بدون رعایت مقررات و مجوز استخدامی که در ماده ۲۱ قانون مذکور به آن اشاره شده است، نادیده گرفتن حکم ماده قانونی مذکور و بسیاری از اصول و مقررات حاکم

بر استخدام دولتی و آرا هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است و عملاً موجبات تبعیض ناروا حتی بین ایثارگران و سوء استفاده افراد و شرکتهای خصوصی را فراهم خواهد کرد. بنا بر مراتب رأی شماره ۸۰-۱۶۲۰۱۳۹۷ شعبه ۴۳ بدوی دیوان عدالت اداری که طی دادنامه شماره ۳۸۸۲-۹۱۰۱۳۹۷ در شعبه ۲۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری تأیید شده و بر غیر وارد دانستن شکایت صادر شده است صحیح و موافق مقررات تشخیص شد. این رأی با استناد به بند ۲ ماده ۱۲ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ برای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم الاتباع است. »

پیوست ۳: طرح استفساریه تبصره (۱) بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۸/۱۲/۳

«موضوع استفساریه: آیا منظور از تبدیل وضعیت استخدامی از شرکتی (پیمانکاری) به رسمی قطعی و قراردادی به رسمی قطعی و قراردادی معین به رسمی قطعی و پیمانی به رسمی قطعی و رسمی به رسمی قطعی مقرر در تبصره (۱) بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، تبدیل وضعیت استخدامی مشمولان حداکثر پس از سه ماه توسط دستگاه محل خدمت به رسمی قطعی، دائم، ثابت و سایر عناوین مشابه می باشد که قبل و بعد از تصویب قانون برنامه ششم خارج از سهمیه استخدامی و بدون آزمون جذب دستگاههای مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران شده یا می شوند نیز شامل تمامی مشمولان ماده (۲۱) قانون ایثارگران (اعم از خانواده شهدا، همسر و فرزندان شهدا، خواهر و برادر شهید، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان یکسال اسارت و بالای یکسال اسارت، همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) به بالا و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه و همسر و فرزندان آنان) می شود؟ پاسخ: بلی. تبدیل وضعیت استخدامی مقرر در تبصره (۱) بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، شامل کلیه مشمولان مندرج در ماده (۲۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران می شود.» در این خصوص شورای محترم نگهبان طی نامه شماره ۶۶۴/۷۹۵۹۷ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۰۷ خطاب به رئیس محترم مجلس شورای اسلامی اعلام می دارد: «مصوب جلسه مورخ سوم دی ماه یک هزار و سیصد و نود و هشت مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۸ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که به شرح زیر اعلام نظر می گردد: از آنجا که طرح مذکور تفسیر نیست و قانون گذاری جدید محسوب می شود، مغایر اصل ۷۳ قانون اساسی و نظر تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان از این اصل شناخته شد.»

پیوست ۴: طرح استفساریه تبصره (۱) بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۹/۲/۳۰

مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۳۰ طرح استفساریه تبصره (۱) بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران را به شرح زیر به تصویب رساند: «موضوع استفساریه: آیا منظور از تبدیل وضعیت استخدامی از شرکتی (پیمانکاری) به رسمی قطعی و قراردادی به رسمی قطعی و پیمانی به رسمی قطعی و رسمی به رسمی قطعی مقرر در تبصره (۱) بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، تبدیل وضعیت استخدامی

بسمه تعالی

مشمولان حداکثر پس از سه ماه توسط دستگاه محل خدمت به رسمی قطعی، دائم، ثابت و سایر عناوین مشابه می‌باشد که قبل و بعد از تصویب قانون برنامه ششم خارج از سهمیه استخدامی و بدون آزمون جذب دستگاههای مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران شده یا می‌شوند نیز شامل تمامی مشمولان ماده (۲۱) قانون ایثارگران (اعم از خانواده شهدا، همسر و فرزندان شهدا، خواهر و برادر شهید، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان یکسال اسارت و بالای یکسال اسارت، همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) به بالا و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه و همسر و فرزندان آنان) می‌شود؟ پاسخ: بلی. تبدیل وضعیت استخدامی مقرر در تبصره (۱) بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، شامل کلیه مشمولان مندرج در ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران می‌شود. در این خصوص مجدداً شورای محترم نگهبان طی نامه شماره شماره: ۱۷۶۷۹/۱۰۲/۹۹ تاریخ: ۱۳/۳/۱۳۹۹ خطاب به رئیس محترم مجلس شورای اسلامی اعلام می‌دارد: «رئیس محترم مجلس شورای اسلامی عطف به نامه شماره ۶۶۴/۹۳۲۸ مورخ ۱۳۹۹/۰۲/۳۱ و پیرو نامه شماره ۹۸/۱۰۲/۱۵۱۳۸ مورخ ۹۸/۱۰/۱۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۸؛ طرح استفساریه تبصره (۱) بند «ذ» ماده (۸۷) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که با اصلاحاتی در جلسه مورخ سی‌ام اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و نود و نه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است؛ در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۰۳/۱۲ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به عمل آمده به شرح زیر اعلام نظر می‌گردد: «علیرغم اصلاح به عمل آمده، ایراد سابق این شورا در خصوص مغایرت مصوبه با اصل ۷۳ قانون اساسی و نظریه تفسیری شورا درباره آن اصل، کماکان به قوت خود باقی است.»

پیوست ۵: نظریه مشورتی شماره ۹۰۰۰/۲۳۰/۶۹۴۴/۲۰۰ مورخ ۱۳۹۹/۹/۱۶ معاونت حقوقی، پیشگیری و پژوهش دیوان

عدالت اداری

جناب آقای دکتر انصاری ریاست محترم سازمان اداری و استخدامی کشور

با عرض سلام، احتراماً در خصوص نحوه اجرای قانون استفساریه بند «و» ماده ۴۴ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۹/۷/۲۷ راجع به تبدیل وضعیت استخدامی ایثارگران مشمول استفساریه مذکور، با توجه به ابهامات و سوالات متعددی که در این ارتباط مطرح شده است و به جهت پیشگیری از بروز شکایات در این خصوص، با عنایت به مفاد آرا وحدت رویه شماره ۹۲ مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۷ و ۶۶۹ مورخ ۱۳۹۸/۴/۱۱ و رعایت شرایط مقرر در استفساریه، موارد زیر به عنوان نظریه مشورتی این مرجع اعلام می‌گردد. خواهشمند است مراتب به نحو مقتضی به دستگاه‌های اجرایی ذیربط اطلاع‌رسانی گردد:

۱- با عنایت به اینکه استفساریه مذکور مربوط به بند «و» ماده ۴۴ قانون برنامه پنجم توسعه می‌باشد، لذا شامل ایثارگرانی می‌گردد که بکارگیری آنها در دستگاه‌های اجرایی مربوط به دوره زمانی اعتبار قانون برنامه پنجم توسعه بوده است.

۲- ایثارگران مشمول استفساریه کسانی هستند که به صورتی غیر از وضعیت استخدام رسمی توسط دستگاه‌های اجرایی بکارگیری شده‌اند که با توجه به قانون مدیریت خدمات کشوری صرفاً شامل مستخدمین پیمانی موضوع بند ب ماده ۴۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، کارمندان قراردادی موضوع تبصره ماده ۳۲ و نیروهای کارگری موضوع ماده ۱۲۴ قانون مورد اشاره و کارکنان دارای وضعیت مشابه در سایر دستگاه‌های اجرایی خارج از شمول قانون مدیریت خدمات کشوری می‌گردد و با توجه به تبصره ماده ۵۱ و ماده ۵۲ قانون مذکور در ممنوعیت هرگونه بکارگیری نیرو خارج از موارد فوق، فلذا استفساریه شامل نیروهایی که به واسطه شرکت‌های خصوصی اقدام به ارائه خدمات در دستگاه‌های

اجرائی می نمایند (نیروهای شرکتی) نمی شود و به صراحت ماده ۱۸ قانون مدیریت خدمات کشوری این افراد: «کارکنان تحت پوشش کارفرمای غیردولتی تلقی می گردند و دستگاههای اجرائی هیچ گونه تعهد و یا مسؤولیتی در قبال این کارمندان ندارند.»
۳- با توجه به اینکه استفساریه فوق الذکر، تبدیل وضعیت ایثارگران مشمول را منوط به رعایت شرایط مندرج در بند «و» ماده ۴۴ قانون برنامه پنجم توسعه و اصلاحات بعدی آن نموده است، لذا رعایت شرایط مصرحه از جمله وجود مجوز بکارگیری در زمان قانون برنامه پنجم توسعه و طی شرایط عمومی گزینش ضروری است.

پیوست ۶: دستورالعمل اجرائی قانون استفساریه تبدیل وضعیت ایثارگران (بخشنامه شماره ۳۷۹۵۹۹ مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۵ سازمان اداری و استخدامی کشور)

بخشنامه به کلیه دستگاههای اجرائی مشمول قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران پیرو ابلاغ «قانون تفسیر بند "و" ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران» از سوی ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران (موضوع ابلاغیه شماره ۹۱۶۹۸ مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۵) و با توجه به سؤالات و استعلاماتی که از سوی دستگاههای اجرائی در خصوص نحوه صدور احکام رسمی مشمولین قانون مذکور به عمل می آید، ضمن ارسال تصویر بند «و» ماده (۴۴) قانون مذکور و اصلاحات بعدی آن، به منظور ایجاد هماهنگی و وحدت رویه در بین دستگاههای اجرائی در خصوص موضوع مذکور، موارد ذیل برای اجرا ابلاغ می گردد:

دستورالعمل اجرائی قانون استفساریه تبدیل وضعیت ایثارگران
الف- ذی نفعان قانون عبارتند از مشمولین ماده (۲۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران در زمان حاکمیت قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران.

ب- با توجه به تصریح و تأکید قانون استفساریه صدرالذکر مبنی بر اقدام بر اساس شرایط مندرج در بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه و اصلاحات بعدی آن، ضروری است دستگاههای اجرائی، اطلاعات و مستندات ایثارگران مشمول استفساریه مذکور را که در زمان اعتبار قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه، وفق ضوابط و مقررات مربوط به صورت غیر از استخدام رسمی در دستگاههای اجرائی دارای حکم کارگزینی با قرارداد مستقیم با دستگاه بوده اند را با رعایت شرایط زیر در سامانه کارمند ایران بارگذاری و ارسال نمایند تا اقدام لازم نسبت به صدور شماره مستخدم برای افراد واجد شرایط به عمل آید:

۱- کارمند در زمان اجرای قانون برنامه پنجم توسعه کشور (تا تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۹) در یکی از حالات غیررسمی (پیمانی، قرارداد کار معین یا مشخص، قرارداد موقت کارگری در دستگاههای اجرائی مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری و یا دستگاههای دارای مقررات استخدامی خاص) یا دستگاه اجرائی قرارداد مستقیم داشته و یا برای وی حکم کارگزینی توسط دستگاه صادر شده باشد؛

۲- در حال حاضر فرد با دستگاه اجرائی مربوطه در یکی از حالات مندرج در بند یک، رابطه استخدامی یا بکارگیری داشته باشد؛

۳- پست بلاتصدی در تشکیلات تفصیلی دستگاه برای انتصاب افراد وجود داشته باشد (در صورت عدم وجود پست بلاتصدی مناسب برای افراد مشمول، دستگاه اجرائی می تواند از طریق «سامانه ملی مدیریت ساختار دستگاههای اجرائی کشور» نسبت به پیشنهاد تغییر عناوین پستهای سازمانی اقدام نماید)؛

۴- ایثارگر مشمول، برای انتصاب در پستهای مشاغل تخصصی پیشنهادی دستگاه، دارای شرایط احراز شغل مربوط از حیث مدرک تحصیلی باشد؛

۵- صلاحیت فرد برای استخدام رسمی قطعی به تأیید گزینش رسیده باشد؛

تبصره ۱- نیروهای ایثارگری که به صورت قرارداد موقت بر اساس قانون کار در دستگاه‌های اجرایی بکارگیری شده‌اند (اعم از این که کل کارکنان دستگاه متبوع و یا بخشی از آنها مشمول قانون کار باشند)، در چارچوب قانون کار جمهوری اسلامی ایران به قرارداد دائم تبدیل وضعیت می‌یابند.

تبصره ۲- افراد شاغل در مشاغلی نظیر متصدی تأسیسات، تلفنچی، نگهبان، نامه‌رسان، راننده، آبدارچی، آشپز، نظافتچی، سرایدار، متصدی چاپ و تکثیر، پیشخدمت و...، که در تشکیلات مصوب دستگاه‌های اجرایی پست سازمانی برای آنها در نظر گرفته نشده و شاغلین آنها مشمول قانون کار هستند، از شرط مندرج در بند (۳) مستثنی می‌باشند.

تبصره ۳- کلیه نیروهای مشمول قانون استفساریه فوق که در دستگاه‌های اجرایی، در وضعیت استخدامی رسمی آزمایشی می‌باشند، به رسمی قطعی تبدیل وضع می‌یابند.

تبصره ۴: ارسال اطلاعات و مستندات برای دریافت شماره مستخدم صرفاً برای دستگاه‌هایی که شماره مستخدم و شناسه از این سازمان دریافت می‌نمایند، موضوعیت دارد و سایر دستگاه‌ها (نظیر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، وزارت اطلاعات، صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و شرکت‌های تابعه آن، بنیاد مستضعفان، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و...) و یگان‌های نظامی و انتظامی که از این سازمان شماره مستخدم و شناسه برای کارمندان خود دریافت نکرده‌اند، بر اساس ضوابط و فرآیندهای مورد عمل خود نسبت به تغییر وضعیت مشمولین اقدام خواهند نمود.

ج- با توجه به صدر بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه، مبنی بر تکلیف دستگاه‌های اجرایی برای اجرای بند مذکور، مسئولیت اجرای مفاد این بخشنامه بر اساس وضعیت افراد مبتنی بر قانون، بر عهده بالاترین مقام دستگاه اجرایی است.

جمشید انصاری- رییس سازمان اداری و استخدامی کشور

